

Ik bedoel maar

Van Roland Smulders verschenen eerder

Een spoor van Adam, roman, 2016

Geef mij de schuld, roman, 2017

Parels en draken, columns, 2018

Weg naar de vrijheid, roman, 2019

Bij deze dan, columns, 2019

Gewoon anders, verhalen, 2019

De stoel van Fred, korte verhalen, 2019

Ze doen het er gewoon om, columns, 2019

Palabinda, verhalen, 2020

Raar blijft het, columns, 2020

Tegen het licht, columns, 2020

Ik bedoel maar

Roland Smulders

Schrijver: Roland Smulders
Coverontwerp: Roland Smulders
ISBN: 9789402112382
© 2020 Roland Smulders

Mijn Oisterwijk

Oisterwijk is mijn dorp. Ik ben er geboren, getogen en het zit er dik in dat ik er mijn laatste adem zal uitblazen. Eerlijk gezegd kan ik me ook niet voorstellen in een andere plaats vaste grond onder mijn voeten te voelen. Ik ben een oude boom en die moet je niet gaan verplanten. Oisterwijk mag in de ogen van anderen weinig voorstellen, voor mij is het thuis. Misschien ligt het daaraan dat ik de onderwerpen voor mijn columns meestal over de gemeentegrens zoek. Het eigen nest heeft toch een speciale plaats in mijn hart.

De vroegste herinnering die ik uit de vergaarbak van mijn geheugen weet op te diepen, is het beeld van een rij kinderen, die onder begeleiding van een non veilig naar huis werden gebracht. Leerkrachten van nu moeten er waarschijnlijk niet aan denken, maar vroeger hoorde dat gewoon bij het werk. De kleuterschool bestond nog in die tijd en net als alle kinderen wilde ik zo snel mogelijk de overstap naar de grote school maken.

Of ik op de kleuterschool een gelukkige tijd had, kan ik me niet meer zo goed herinneren. Het feit dat ik het niet meer weet, zal wel betekenen dat het niet overhield. Leuke dingen blijven langer hangen en in die jaren vond men het sowieso niet heel belangrijk of kinderen iets leuk vonden. Volwassenen hadden wel andere dingen om zich zorgen over te maken.

Jaren later kwam ik terug in mijn oude kleuterschool toen de organisatie waar ik werkte een onderkomen zocht voor het sociaal raadsliedenwerk. De kinderen waren inmiddels vervangen door gastarbeiders met heimwee en er was nog een klaslokaal vrij dat we mochten gebruiken. Het leek op een beklemmende manier allemaal even klein te zijn. Als

volwassene zie je de wereld met andere ogen. Ineens begreep ik waarom het een slecht idee is terug te gaan naar het verleden: de verhoudingen kloppen niet meer en de confrontatie met wat ooit was, mondt onvermijdelijk uit in een teleurstelling.

Uiteindelijk lukte het me toch om er iets van te maken, maar het gevoel dat ik terug was in mijn oude school overleefde het niet. Om ruimte te maken voor nieuwe ervaringen, moeten dingen uit het verleden er soms aan geloven. Dat wil echter niet zeggen dat ik het onprettig vind op zijn tijd met enige weemoed achterom te kijken.

Tolerantie

Een man uit Zutphen is speciaal naar het buurtschap Bronsbergen gereisd om daar in het openbaar te masturberen. Zoiets is natuurlijk vragen om problemen, zeker als je aan het woedende volk wilt ontkomen door in een doornstruik te springen. Zelfs de woordvoerder van de politie moet moeite doen om het gezicht in de plooi te houden. 'Pijnlijk' noemt hij het voorval en dat neem ik graag van hem aan. Je wilt als gezonde Nederlandse man niet met je trots aan een struik gespiest worden voor het oog van heel Bronsbergen. Zelfs een potloodventer heeft recht op een beetje zelfrespect.

Ik zie voor me hoe de onverlaat door twee stevige parkeerwachten de rechtszaal in wordt gesleept en met het schaamrood op de kaken voor de politierechter moet plaatsnemen. Zodra de aanklacht klinkt, hoort hij achter zich het publiek in lachen uitbarsten. Potloodventen in Bronsbergen? Zieliger kan iemand toch niet worden. Een normaal mens weet niet eens dat die plaats bestaat. Maar ja, een normaal mens komt ook niet op het idee daar in de openlucht een showtje te geven en vervolgens in de stekels te duiken. 'Waarom? ', vraagt de politierechter begripvol. Het is een vraag die de arme verdachte niet zomaar kan beantwoorden. Waarom hij in de buitenlucht wil masturberen, of waarom hij koos voor Bronsbergen? Er zal wel iets mis zijn met hem. Voor joker zit hij toch en misschien scheelt het een paar maanden.

Er zou in de lhbt+ gemeenschap ook plaats moeten zijn voor de vaderlandse potloodventers. Het is de logische consequentie van de weg die we zelf gekozen hebben. Als iedereen het recht heeft zichzelf te zijn, dan moet dat ook

gelden voor mensen die er door hun geaardheid toe gedwongen worden in het openbaar te masturberen. Het is weliswaar geen gezicht, maar dat mag ik ook niet denken als ik op straat een als Marie Antoinette opgedirkte kerel tegenkom. Dit is Nederland en hier doen we niet moeilijk over zulke dingen. Ik heb in dat geval terecht niet de vrijheid om zo iemand spitsroeden te laten lopen door struiken met van die gemene stekels. Voor de man hoop ik dat we de tolerantie niet langer alleen met de mond belijden en dat we ooit nog zo tolerant worden dat ook hij eindelijk mag zijn wie hij van nature is. In Bronsbergen moeten ze maar even decent wegstappen als ze hem de volgende keer uit de bus zien stappen.

Reizen

Er zijn mensen bij wie het hart van de ontdekkingsreiziger onstuitbaar in de borst klopt. Ze beginnen pas te leven als het weer tijd wordt de koffer te pakken en op te breken naar een of ander oord aan de andere kant van de aardbol. Thuis leiden ze een sluimerend bestaan, ontdaan van alle romantiek, maar zet ze in de slurf van een vliegtuig en als bloemen komen ze tot leven.

De mensen over wie ik het heb, mogen niet verward worden met de een beetje zielige figuren die zich een jaar over de kop werken om enkele weken vakantie te kunnen veroorloven. Op die manier reizen lijkt helemaal nergens op. Het kan beter, en de echte wereldreiziger heeft ook wel wat beters te doen dan zich een slag in de rondte te werken in een fabriek of kantooromgeving. Hij wil leven en dus moet hij reizen. Als er al gewerkt moet worden, dan doet zo iemand dat wel op zijn plaats van bestemming, om het moment van opbreken nog wat uit te kunnen stellen.

Als schrijver ben ik jaloers op mensen die op deze manier de wereld kunnen veroveren. Wie ver reist kan veel vertellen. Ze schudden de verhalen uit hun mouw waarvoor ik in de beslotenheid van mijn tot werkkamer omgetoverde woonkamer heel veel moeite moet doen. 'Mooi!', zeg ik waarderend als ze mij laten lezen wat ze hebben meegemaakt op een van de reizen. Ze hoeven niet te weten dat ik het eigenlijk buitengewoon onrechtvaardig vind dat sommige mensen de boeiende vertellingen bij wijze van spreken op een presenteerblaadje krijgen aangereikt.

'Ga dan zelf op reis', zegt de stem van mijn betere ik op zulke momenten. 'Andere schrijvers zoeken hun inspiratie ook over de grens.' Het is een goede raad, maar ik kan er

helemaal niets mee. Om te kunnen reizen op een manier die zoden aan de dijk zet, moet iemand beschikken over een bepaald gen dat bij mij ontbreekt. Voor mij is een dagje naar zee, of een ritje naar de Rijn in Duitsland al een onderneming die ik ruim van tevoren moet plannen. Echte globetrotters lachen me vierkant uit als ik het waag daar een verhaal op te baseren.

Om de schade nog wat goed te maken, kijk ik op televisie naar wielrennen en afleveringen van het programma Rail Away. Op die manier kan ik me ook een beeld vormen van hoe het er daarginds uitziet en met een beetje geluk voorziet de commentaarstem me tijdens het kijken van de nodige wetenswaardigheden die ik wellicht ooit kan gebruiken. Voor een echte schrijver is het behelpen, daarvan ben ik me bewust.

Letterlijk

Een school in de Verenigde Staten heeft de boeken van Harry Potter in de ban gedaan. En nee, het is geen grap om het begin van het schooljaar te vieren. De schoolpastoor is er namelijk van overtuigd dat de spreuken echt zijn en hij wil niet het risico lopen dat de leerlingen elkaar met toverstokjes te lijf gaan. Het is al erg genoeg dat ze daarvoor automatische wapens gebruiken.

Amerika is een bijzonder continent, zullen we het daarop houden. De mensen die er ooit van de boot kwamen, zijn zonder omkijken met de huifkar de prairie opgereden en ze hebben gemist dat achter hun rug de wereld niet heeft stilgestaan. Zoiets wreekt zich. Wij Europeanen kunnen niet meer overweg met lieden die nog geloven in een verhalen over een rib, een appel en een vijgenblad. Zelfs de meeste geestelijken zijn het er inmiddels over eens dat het verkeerdt is het scheppingsverhaal te letterlijk te nemen. Het is een overlevering die ooit is bedacht om iets ongrijpbaars in woorden te vangen. Je moet toch iets als iemand bij het kampvuur de vraag stelt waar alles vandaan komt.

In Europa geloven we ook niet meer in heksen en tovenaars die rondvliegen op bezemstelen en rare kreten slaken. We smullen dan wel van de avonturen die Harry Potter en zijn vrienden beleven, maar iedereen weet dat het om een fantasie gaat. Er gaan aan deze kant van de oceaan geen stemmen op de heksenwaag van de zolder te halen. Dreuzele op de boekenlijst voor het eindexamen is misschien een brug te ver, maar dat ligt meer aan de twijfels over het literaire gehalte.

Amerikanen zijn opgegroeid met de wetenschap dat boeken letterlijk moeten worden genomen, inclusief appels en

toverstokjes. Uiteindelijk zal het wel in de plooi vallen, er is alleen wat tijd voor nodig, maar vooralsnog hebben ze liever niet dat leerlingen toverspreuken gaan scanderen. Je kunt immers niet voorzichtig genoeg zijn als het om magie gaat.

Natuurlijk staat het Amerikanen helemaal vrij te geloven wat ze willen. Zorgelijk vind ik het echter wel dat Hans Klok juist nu probeert een carrière op te bouwen in Las Vegas. Realiseert hij zich dat hij daar gevaar loopt? Het verschil tussen een illusionist en een tovenaer gaat de Amerikanen wellicht ook te hoog. Straks denken ze dat er op het podium werkelijk vrouwen worden doorgezaagd. Er hoeft alleen een televisiegeestelijke het op zijn heupen te krijgen en wij moeten op zoek naar een vervangende goochelaar.

Vertoning

Er is, zoals ze dat zo mooi zeggen, geen kruid tegen gewassen. Mijn columns verschijnen met enige vertraging en ik weet nu al dat ik in die tijd links en rechts zal worden ingehaald door de capriolen van het duo Snip en Snap 2.0. Waar zij mee komen, kan geen mens verzinnen. Een beetje succes valt er niet meer te behalen tegenwoordig. Eigenlijk kan ik me net zo goed de moeite van het schrijven sparen en mijn volgers meteen naar de webpagina met het laatste nieuws verwijzen, maar dat is mijn eer als columnist te na.

Vaste lezers hebben al geraden dat ik doel op Donald Trump en Boris Johnson, de illustere, maar niet zo gelukkige leiders van wat ooit de beschaafde wereld was. Het lijkt ontzettend lang geleden. Ik hoop dat hun heerschappij tot het verleden behoort als deze column eenmaal in boekvorm verschijnt, maar veel vertrouwen heb ik er niet in. Hun krankzinnige optreden valt bij de kiezers in de smaak. En mocht dat ooit niet meer het geval zijn, dan verzinnen de komieken vast wel een manier om zonder steun van het volk door te kunnen regeren. Ook dat is iets waar een gekozen leider vroeger niet eens aan durfde te denken. Wat de presidenten van Rusland en Turkije lukte, kunnen Trump en Johnson ook. Een constitutie is ook slechts zoveel waard als een gek ervoor wil geven. Zeg later niet dat ik voor het gevaar had moeten waarschuwen.

De vertoning in het Britse parlement - laat ik maar dicht bij huis beginnen - neemt inmiddels proporties aan waarvoor ze zich in Venezuela diep zouden schamen. Taferelen waarbij regering en parlementsleden elkaar ongezoeten voor rotte vis uitmaken, die verwacht je niet in dit deel van de wereld. Ik neig er steeds meer naar de Britten zelf zonder deal uit de

Europese Unie te schoppen en langs de kust weer een stevige verdediging op te trekken met prikkeldraad en bunkers. Democratisch is het niet, maar zachte heemeesters maken zoals bekend stinkende wonden. We moeten ergens een streep trekken voordat de gekte ook hier de bevolking aansteekt.

Boris gaat maar fijn met zijn vriendje Donald spelen, want die is ook zo heerlijk bezig. Kunnen ze elkaar tweets met staatsgeheimen sturen en op televisie verschijnen met zelf gefabriceerde weerkaarten. Geen mens neemt de twee nog serieus, storen doet het hen echter niet. Er komt weliswaar een berg ellende op de wereld af, maar in hun paradijs schijnt gelukkig altijd de zon.

Neutraliteit

Soms vind ik het jammer dat ik op school niet beter heb opgelet. Waarschuwingen van docenten sloeg ik, zoals de meeste leerlingen, eigenwijs in de wind. Te druk had ik het om op mijn eigen manier de tijd door te komen en naar de docenten luisteren had daarbij niet altijd de hoogste prioriteit. Nu besef ik hoe dom dat was. Gewapend met wat meer feitenkennis had ik waarschijnlijk wel geweten wat te denken van de kwestie. Op televisie geeft de topman van Philips zichzelf een schouderklopje door te verkondigen dat het bedrijf in 2020 CO2-neutraal zal zijn. Ik vraag me af of dat veel zegt. Misschien maakt het helemaal niet zoveel uit dat een bedrijf de uitstoot compenseert door op andere terreinen een 'groene' muts op te zetten. Best mogelijk dat het alleen gaat om het volume van de uitstoot in absolute getallen. Als iemand het weet, dan hoor ik het graag.

Wat me wantrouwig maakt, is het enthousiasme waarmee politiek en bedrijfsleven het principe van de neutraliteit omhelzen. Er moet in dat geval ergens een addertje in het gras schuilen, neem ik aan. Als het echt zeer gaat doen, zou er vast met iets minder geestdrift gereageerd worden. Een grote kloof tussen de onderste en bovenste salarissen is ook heel slecht, maar voorstellen daar eens wat aan te doen, hebben toch vooral opgetrokken wenkbrauwen tot gevolg. Zo begaan met de mensheid zijn topmanagers nu ook weer niet.

Er bestaat een wijsheid over leugens, grote leugens en statistieken. De moraal ervan is dat je veel kunt onderbouwen met enig creatief rekenwerk. Een bedrijf kan bijvoorbeeld onomstotelijk aantonen dat de CO2-balans volmaakt in evenwicht is. Je moet echt thuis zijn in de materie om te kunnen zeggen: 'Wacht even, er zit een kleine

denkfout in de Redenering. Het planten van bomen maakt het uitbulken van wolken CO2 helemaal niet minder schadelijk.' Of het zo is, dat weet ik niet, maar onwaarschijnlijk lijkt het me niet. Tenslotte kan ik de effecten van mijn roken ook niet opheffen door het onkruid in mijn tuin voortaan met rust te laten. Op die manier zou het wel heel simpel zijn mezelf met de medaille voor duurzaamheid te tooien. Iets voor de wereld betekenen moet wel een beetje schuren, anders telt het niet. Als de baas van Philips weer komt vertellen hoe goed zijn bedrijf bezig is, dan wil ik hem dus zien lijden. Met die brede glimlach op zijn gezicht heb ik er moeite mee zijn betoog te geloven.

Staalbergven

Een echte Oisterwijker heeft een speciaal plekje in zijn hart voor het openluchtwembad in de bossen. Je merkt het zodra er sprake is van plannen de zwemvoorziening op te doeken. Heftige emoties steken dan de kop op. Van het Staalbergven moeten ze afblijven, anders wordt de echte Oisterwijker heel erg boos.

Het ven is eigendom van Natuurmonumenten, dat maakt de kwestie gecompliceerd. Een eigenaar heeft in principe het volste recht zijn ven met bijbehorende natuur terug te geven aan de eekhoortjes en andere bosbewoners. Strikt genomen hebben mensen er ook niets te zoeken. Als jurist kan ik er begrip voor opbrengen, maar als Oisterwijker heb ik in dit specifieke geval maling aan de voordelen van het eigendomsrecht. Natuurmonumenten moet maar inzien dat het Staalbergven voor Oisterwijk niet zomaar een zwembad is dat de gemeente ook op een andere plaats kan situeren. Er kleven allerlei dierbare herinneringen aan die voor ons veel betekenen. Hele generaties jongens en meisjes hebben er leren zwemmen en oefenden er de edele kunst van het indruk maken op elkaar. Er zijn in de bossen rond het ven relaties gesmeed en kinderen verwekt. Zoiets valt niet te verplaatsen. Kom aan het Staalbergven en je kunt je lol op.

Het maakt ook niet uit dat ik jaren geleden voor het laatst ben gaan zwemmen. Als Natuurmonumenten denkt weg te komen met de verdediging dat mijn postuur zich toch niet meer leent voor flaneren op de zonneweide, dan heeft de organisatie het mis. Strikt genomen kan ik me prima redden zonder het Staalbergven, dat is waar, maar toch slaan de vlammen uit mijn oren als de toekomst van het zwembad weer eens op de agenda komt. Ook ik heb mijn

herinneringen. Vroeger overwon ik er mijn angst voor de hoge duikplank en stortte ik me gracieus in de diepte. Er was een epileptische aanval voor nodig om mij op het droge te houden. Opdoeken van het zwembad voelt toch een beetje alsof een stuk van mij in de uitverkoop gaat. Uiteindelijk zal ik het niet kunnen voorkomen, dat besef ik ook wel. Maar Natuurmonumenten moet niet denken dat het een gemakkelijke overwinning zal worden. Als het moment gekomen is de bulldozers met een menselijke ketting op een afstand te houden, ben ik een Oisterwijker in hart en nieren.